

»SLOVENE« velja
je polti na vse strani Jago-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta . . . 90—
za četrt leta . . . 45—
za en mesec . . . 15—
za izposojnino celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 30—
za izposojnino . . . 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petlirvsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 39/9 mm K 15,
lahja vsak dan izveniši po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne vračajo; neizbrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 659 za naročnino in št. 348 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7583.

Novi davki in JDS.

Proračun ministra Stojanovića je stopil, brz ko ga je zaznala naša javnost, v središče političnih bojov. Ljudska stranka je izjavila, da je ta proračun po svojem duhu nesocialen, da vsebuje enostransko obremenitev slovenskih krajev in začela ga je z organizirano silo pobijati. JDS, katere voditelj Stojanović je umstveni zapovednik tega proračuna, je zavzela svoje stališče do tega življenjskega in usodnega vprašanja le v toliko, da je označila naš boj proti krivičnemu finančnemu predlogu za »predzno volilno špekulacijo«. Predvčerajšnjim se je končno oglašil k besedi predsednik JDS dr. Vekoslav Kukovec, ki je na uvodnem mestu »Jutra« izpovedal mišljenje svoje stranke v tem važnem vprašanju.

Demokratska stranka uvideva in priznava, da morajo naši revni kraji nositi sorazmerno večja in težja bremena nego bogate, rodovitne, z vsemi prirodnimi darovi blagoslovljene pokrajine naše države. »Na Hrvatskem je čisto kriva nagajivost, v Vojvodini nedospelost uprave, v Srbiji pa strah političarjev glede posledic storjenih obljub iz za časa vojne«. Človek, ki ve, kaj je in v čem obstoja davčna pravičnost, bi mislil, da je s tem priznalo vse, da je krivica, ki se godi našim ljudstvom, tudi za JDS nepobitna in očitna resnica. Toda JDS in njen predsednik imata druge pojme o davčni pravičnosti. Gospod dr. Kukovec pošilja obremenjeni Sloveniji poziv, naj mirno in udano nosi svoj tovor in naj bo hvaležna za bremena, ki jih ji nalagajo: »Slovenija, ne pretiravaj in ne govori, da preplačuješ. Tvoji davki in tvoje davščine ne pokrivajo in tudi ne bodo pokrivalo po novem finančnem zakonu tvojih potrebščin.« Mi sicer ne dosega mo niti zdaleka finančnega strokovnjakstva dr. Kukovca, in še danes ne razumemo njegovega velikega načela, da naj se zamenja krona z dinarjem v razmerju 1 : 10, vemo pa, da pride po novem proračunu na vsakega Slovenca še enkrat toliko davkov kakor na prebivalca Srbije. To nam naj predsednik JDS raztolmači in potem bo smel šele dajati nauke slovenskemu ljudstvu.

Sicer pa nam bo prav kmalu jasno, zakaj se dr. Kukovec in JDS tako potegujeta za novi proračun in zakaj se ta stranka strinja kar počez z velikimi poviškimi vsakršnihkoli davkov. Dr. Kukovec, katerega čedalje bolj občudujemo, izdaja tako-le tajnosti svoje stranke: »Kdo se ni pred letom dni ali prej že vživel v bridko gotovost, da ne bo šlo z ozirom na vojne dolgove brez oddaje premoženja, morebiti do 30 odstotkov? Ali žele naši davkoplačevalci, da pride tudi pri nas do oddaje premoženja? Velik davkoplačevalec, Slovenec (to se pravi slovenski kapitalist, op. ur.), me je tozadevno na neki železniški postaji v Sloveniji pred pol letom prav resno vprašal, kaj pride, ali oddaja ali višji davki.« Uvedite kar najprej višje davke, da ne pride do oddaje premoženja, mi je nujno svetoval.

S to izjavo JDS je zvedelo slovensko ljudstvo vse. Proračun, ki obstaja po večini iz posrednih davkov, to se pravi iz davkov, katere plačujejo široke plasti revnega ljudstva, mora biti visok in težak, da se rešijo premožni sloji oddaje premoženja. Dr. Kukovec, vsi voditelji in poslanci JDS valijo v svoji požrtvovalnosti najtežja bremena na delovno ljudstvo, da bi mogli domači in tuji kapitalisti, vsi vojni izkoriščevalci, vsi ljudski sleparji in goljufi spraviti svoj plen na varno. Ugrabljeni in oropani denar prekopčevalskih, industrijskih in bankirskih kapitalistov je svetinja, je skrinja zaveze, ki jo JDS s svojo organizacijo, svojim tiskom, svojimi »ljudskimi« zastopniki čuva, neguje in brani do zadnjega diha. To je ideja in program, to je cilj in namen te stranke. Naj je JDS previdna in premisljena kolikor hoče, tega svojega bistva ne more zatajiti. Proti svoji volji odkriva ob vsakem koraku in v vsaki stvari svojo kapitalistično dušo. Slovensko delovno ljudstvo je izvedelo iz ust predsednika JDS, koda bo izvolilo pri prihodnjih

volitvah, ako bo oddalo svoj glas liberalcem. Stranka, ki je zaščitnica kapitalističnega sistema, mora biti strta in upepeljena pri prvem volilnem naskoku ljudstva. Interes naše socialne kulture, dobrobit družbe, napredek dežele zahteva, da doživi stranka »demokratov« in centralistov uničujoč poraz.

Regentova pot v Sarajevo.

LDU Sarajevo, 18. septembra. Regentovo potovanje v Sarajevo smemo imenovati na črti od Zemuna do Doboja pravi trijumf. Dvorni vlak se je takorekoč ves čas peljal skozi nepretrgan špalir ljudstva. V Indijji je pozdravil regenta poveljnik prve armijske oblasti, vojvoda Vojović, pevska družba pa so odpela vse tri himne. V Vinokovcih je regenta pozdravil župan ter deklica Katica Pevackova, ki mu je izročila prekrasen šopek. Na vsem potu do Bosenskega broda je pričakovalo dvorni vlak na tisoče ljudstva, ki je navdušeno klicalo regentu. Ob 14. uri je dvorni vlak dospel na postajo na Bosenskem Brodu. Na kolodvoru je regenta pričakovala nepregledna množica ljudstva, ki mu je prirejala navdušene manifestacije. Regenta je pozdravil predsednik brodske občine Grga Potušek. Ob 14. uri 45 minut se je dvorni vlak odpeljal v Dobo. V Drventi, kjer se je na postaji zbralo nekoliko tisoč ljudi, je pozdravil regenta predsednik občine Šemsi beg Abdulah Efendić, ki mu je izročil v dar zgodovinski barjak, znan iz upora Jovice Ilića leta 1834. Barjak je dosedaj hranila Tričkovićaeva mati v Prnjavoru. Na postaji Kotarsko je krenil regent iz dvornega vlaka ter šel med ljudstvo, kjer se je dalje časa razgovarjal s posameznimi preprostimi ljudmi, ki so od radosti plakali. Tudi z dobrovoljci se je razgovarjal regent ter se živo zanimal za njihove razmere. Regenta je na Kotarskem pozdravila deklica Zorka Jurišićeva, ki mu je izročila šopek cvetlic. Ko se je vlak odpeljal s postaje, se je velikanska množica spustila za njim v tek, pri čemer je navdušeno vzklikala. Ob 19. uri 30 minut je dospel dvorni vlak na dobojsko postajo. Na ogromnem prostoru okoli postaje se je bila zbrala velika množica ljudi iz Doboja, Tešnje, Gradjanice ter posebno veliko Tuzlancev. Pozdravil je regenta predsednik dobojske občine Mehmed Hadži Mujagić. Pevska družba so odpela vse tri narodne himne. Regent se je spustil v pogovor z ljudstvom ter je trideset ure govoril s prebivalci. Okoli 20. ure je regent v vlaku večerjal, nakar se je podal k počitku.

LDU Dobo, 19. septembra. Sinoči je množica za večerje v dvornem vlaku priredila prestolonasledniku navdušene manifestacije. Do 23. ure, ko je šel regent počivat, je svirala godba in dobojska postaja je bila vsa razsvetljena. Zjutraj je prišlo v dvorni vlak odposlanstvo dobojske občine, ki mu je izročilo dar v obliki modela dobojske trdnjave, ki ga je izdelal profesor na gimnaziji v Tuzli, Timšićin. Odposlanstvo je naprosilo regenta, naj se pokaže ljudstvu, ki ga želi videti. Regent je nato odšel na griček pri postaji, kjer se je dalje časa razgovarjal z ljudstvom. Ob 10. uri se je odpeljal iz Doboja.

LDU Sarajevo, 19. septembra. V Maglaj je dospel dvorni vlak ob 10. uri 40 minut. Na postaji so pozdravili regenta zastopniki občine ter velika množica ljudstva, ki je priredila kraljeviču navdušene manifestacije. Tamburaški zbor je odsviral vse tri narodne himne. Občinski načelnik je pozdravil regenta Aleksandra, nakar je dvorni vlak ob 10. uri 55 minut odšel ter se ob 11. uri 40 minut ustavil na postaji Zavidovič, kjer je pozdravil regenta okrožni načelnik in predsednik občine. Majhna muslimanka je podala regentu šopek cvetja z besedami: »Dobrodošel, mili kraljevič!« Prestolonaslednik se je razgovarjal z ljudstvom, posebno pa se je zanimal za prostovoljce in za njihovo gnotno stanje. Opoldne je odpotoval z vlakom v Žepče, kamor je dospel ob 12. uri 30 minut, kjer so mu prebivalci priredili veličasten sprejem. Solska mladina in sestre katoliškega

samostana so zapele narodno himno. Predsednik občine Hadži Hasan pa je izrekel prisrčno dobrodoščilo. Tri deklice so mu prinesle cvetja, nakar je po 10 minutah dvorni vlak nadaljeval svojo pot.

LDU Sarajevo, 19. sept. Okrog poldneva so se pričele zbirati velike množice ljudstva na ulicah. Ob 15. so bile že vse korporacije na svojem mestu. Od Kioska pa do tobačne tovarne ter do Marijinega dvora so stale uradniške obitelji in delavci, ki so došli iz okolice. Pri čakalnici lokalne železnice je postavljen velik kiosk, okrašen z državnim grbom, z zastavicami in zelenjem ter pokrit s preprogami. Okoli njega so se postavili civilni, vojaški in cerkveni dostojanstveniki, načelnik občine, tuji konzuli, predsednik deželne vlade dr. Milan Srškić s poverjeniki, ministri na razpoloženju dr. Alajnovič in dr. Spaho, dr. Šefkija Gluhić, angleški in češkoslovaški konzul, predsednik občinskega odbora Petrović s svetovalci, veliko število poslancev, metropolita Zimonjić in Popović ter škofje Šarić, Mišić in Garić, reis ul ulema Čaušević, višja rabinca dr. Vesel in dr. Loewy ter pastor Schei, načelniki vseh sarajevskih korporacij in mnogo občinstva. Ves prostor od tobačne tovarne pa do slavaloka je bil nabito poln naroda. Na desni strani ceste je stal častniški zbor s poveljnikom bosanske divizije polkovnikom Markovičem na čelu. V prvi vrsti je stalo tudi nekoliko višjih ruskih častnikov z generalom Adamovičem, ki je poveljnik ruskih kadetov v Sarajevu. Iz vojašnice »Regent Aleksander« je dospelo vojaštvo z godbo. Vojasvo se je razporedilo po ulicah. Došel je tudi eskadron konjenikov, ki se je postavil pred slavalok. Tam je stala tudi častna četa 10. polka z zastavo in godbo. Na vseh licih je bilo videti navdušenje in veselje. — Ob 17.30 je prispel izvidni vlak s prestolonaslednikom in njegovim spremstvom. Navdušeni živio-klici so zaorili, godba je zasvirala vse tri narodne himne. Voz, v katerem je potoval regent, je bil poln cvetja. Regenta je pozdravil najprej predsednik vlade dr. Srškić, nakar je pozdravil kraljeviča tudi poveljnik bosanske divizije Markovič in polkovnik Stanković. Regent je pozdravil častniški zbor z besedami: »Pomozi Bog, junaci!«, častniki pa so odvrnili enoglasno: »Bog Ti pomaga!« Nato je regent obšel častno četo, ki jo je istotako pozdravil. Potem se je kraljevič vrnil h kiosku, kjer mu je predsednik občine izrekel dobrodoščilo. Gospodična Razija Kapetanovićaeva mu je ponudila na krožniku kruha in soli. Regent se je predsedniku občine prisrčno zahvalil za ljubeznivi sprejem. V kiosku so se predstavili regentu vsi prisotni. Vsakemu je kraljevič iskreno stisnil roko.

Jugoslovanska Odisėja v Rusiji.

Kakor je znano, je Srbski dobrovoljski korpus v Odesi 1. 1917. vsled prenapetosti velikosrbske šovinistične struje razpadel ter so Slovenci in Hrvati iz njega izstopili. Leta 1918., ko so Čehoslovaki na potu iz osrednje Rusije na francosko fronto v Sibiriji naleteali na odpor boljševikov, kateri so bili od Nemčije in Avstrije najeti, da vse slovanske dobrovoljce zajamejo ter pošljejo v Avstrijo na vislice, so tudi jugoslovanski dobrovoljci bili primorani, da se organizirajo. Od početka so se zbrali v okrilju Čeho-slovaške armade, pozneje pa so osnovali I. Jugoslovanski polk v Tomsku. V ta polk so vstopili tudi vsi slovenski in hrvatski vjetniki, nahajajoči se v Sibiriji. Ta polk se je 1. 1919 kot del vseh inostranih vojsk v Sibiriji pod vrhovnim poveljstvom francoskega generala Janina preselil v Nižnji Udinsk, kjer je vršil stražno službo na sibirski železniški progi, dokler se ni od tod evakuiral v domovino koncem januarja 1920. leta. Polk je potoval sredi najhujše zime in popolne anarhije na progi cele 4 mesece v Vladivostok, kjer ga je sprejela Vojna misija SHS oziroma njen šef, podpolkovnik Mičić, kateri je z veliko vnamo, vestnostjo in energijo storil vse, da ljudi zbere, sfornira in kot člane naše skupne armade transportira v domovino, za kar mu gre globoka zahvala in prizna-

nje. Veliko zlo pa je bilo, da je ta Misija bila očitno naznačena brez vednosti širših krogov naše domovine, oziroma je bila skupno z začasnim poslanikom SHS, g. dr. Purićem, poslana na Daljnji Vzhod edino od strani vojnega in zunanjega ministarstva, vsled česar med njenimi člani ni bilo ne enega Slovenca ali Hrvata, temveč sami Srbi. Ta Misija je tudi skoro celo leto potovala v Rusijo in to po krivdi zaveznikov, ki so jo v Parizu, Londonu in Ameriki zadrževali, kolikor so le mogli. Ko pa je Misija sredi januarja 1920 prispela v Vladivostok, se bogve po čegavi krivdi o njenem prihodu ni ničesar izvedelo, vsled česar je ostalo v Sibiriji okoli 600 naših dobrovoljcev in še več vjetnikov ter državljancev, ki bi bili gotovo vse storili, da odpotujejo na Daljnji Vzhod, ako bi bili doznali o prihodu Misije. Tako pa so naši izvedeli za Misijo šele začetkom marca meseca nekje ob Bajkalskem jezeru, kamor je od I. jugoslovanskega polka prispelo okoli 800 mož in hitelo dalje proti Vladivostoku, ne boječ se neverjetnih zaprek in težav. Iz Vladivostoka, odkoder je že marca odšel en transport domov, koncem junija pa drugi, sestojec večinoma iz Srbov, so naši slovenski in hrvatski fantje, ki so v Vladivostok prispeli začetkom junija, odpotovali kot Odred SHS v domovino 3. avgusta. Tekom pomorskega pota na ladji »Himalaya«, katera je preplula morje v 38 dneh, so vojniki trpeli ne samo vsled potovanja samega, temveč tudi vsled slabe ladjine hrane in smešno majhne plače pol dolarja na mesec, mej tem, ko so Čehi, ki so tudi na tej ladji potovali, dobivali po 25 dolarjev mesečno! Čehom se je tudi nezadostna ladijska hrana izboljševala iz lastne zaloge. Naši niso imeli niti toliko, da bi se na pristaniščih odpeljali s čolni na kopno, da si mesto ogledajo. Tukaj je priskočil na pomoč tajnik »Zveze Ameriške krščanske mladine«, mister Bixby, ki je dajal denar za ogledovanje pristanišč, razdeljeval tobak, čokolado etc., vzdrževal kinematograf, podpiral izdajanje potovalnega slovenskega časopisa »Himalaya«, prirejal zabavne tekme, kurs angleškega jezika etc., za kar se mu naša domovina iskreno zahvaljuje! Veliko si je prizadeval za naše ljudi tudi komandant transporta, g. kapitan Šircl, ki je dobro znan v Ljubljani in ki je vse storil, kar je bilo v njegovih močeh, da se olajšajo težkoče potovanja. V Dubrovnik so prispeli legionarji, skupaj z nekaj vjetniki nemške in madjarske narodnosti ter podaniki SHS — vsega okoli 1000 — 10. septembra. Tudi tu so jih gledali kot nekako čudo in se malo zanje brigali, istotako na poti iz Dubrovnika domov, kjer je bil položaj tako častnikov kakor vojakov vse drugo nego zadovoljiv. V obče se srbska vojaška uprava strašno malo zmeni za slovenske in hrvatske vojake, tako seveda tudi tukaj. No, jugoslovanski legionarji so imeli dovolj prilike prepričati se o tem v Rusiji! Dočim so se na stroške SHS na ladji vozili razni inostrani državljani in državljanke z vsemi udobnostmi, so naši oficirji in vojniki bili prikrajšani po znanem sistemu srbske vojne uprave, ki štedi sebi v prilog, ljudem pa v škodo. Zdaj je vse srečno premagano. Da so naši fantje le doma — tukaj jih vseh čaka resno delo za okrepitve naše nove države v resničnem jugoslovanskem duhu, za katerega so oni toliko prestali v Rusiji! Omenjamo le še, da je škof Mihajil v Vladivostoku v imenu ruskega prebivalstva, našemu transportu izročil krasno ikono s spomenico, da jo g. Veličanstvu jugoslovanskemu kralju Petru. V obče so Rusi vedno kazali pravo razumevanje za našo skupno državno misel.

K vprašanju železniškega programa.

Morda ne bo odveč, opozoriti na nekatera načela železniške politike, sicer že stara in davno že poznana, a vendar ne zastarela in premalo vpoštevana in sicer predvsem:

1. nacionalni sistem;
2. strateški pomen;
3. protigotnost v meddržavnem prometu. Predno pa si ogledamo važnost teh

strani železniškega vprašanja, si v spomin zazovimo List-ovo načelo: »Transportnih zavodov države, pa naj se kakorli imenujejo, ne gre porabljati za finančne vi-re.« — Ali ni znak pomanjkanja narodno-gospodarske izobrazbe, da smatramo pri nas železnice v prvi vrsti za finančni vir, tako da promet pri tem veliko trpi, da celo na-zaduje in narod posledice te slabe politike na svojem gospodarstvu čuti? — Ravno s cenejšim prevozom povzdignemo produk-cijo in pameten konsum, zblizamo narod, dvignemo izobrazbo, strokovno in znan-stveno delo, okrepimo gospodarsko moč naroda. — Iz istega razloga pa moramo dosledno tudi reči, da ne gre podržavljenja, »socializovanja« železnic previsoko ceniti, »Občinski konj ima zmeraj oguljena rebra.« — Kot je dokazal že Leroy Beaulieu, ni nič nestalnejšega od čistega železniškega dobička. Tudi š t r a j k železničarjev je laž-je organizovati in izvesti na železnicah v državnih rokah. Naposled tudi ni presojati železniških zvez z inozemstvom le s finanč-nega stališča, računajoč le na dohodke iz transitoprometa. — Na tem temelju tedaj ne smemo osnovati svojega železniškega programa.

1. Železniško omrežje cele države mo-ra postati nacionalen sistem. S tem je podana zahteva, da se najprej orientujemo v svoji lastni državi ter izgradimo svoje omrežje tako, da bo imelo svoje središče ter da bo proti središču gostejše, kot ob periferiji. Tu je centralizem na me-stu. To teoretično načelo vsake državne železniške politike moramo tudi mi vpo-števati in izvajati. Treba nam je v prvi vr-sti centralne železniške žile skozi celo državo; ne plašim se iz-reči mnenja, da bo središče tega omrežja: Sarajevo, ki dejanski leži točno v sre-dini naše države med najvzhodnejšo in naj-zahodnejšo točko. Druge točke te central-ne proge bi bile Jajce, Višegrad, Užice, Sta-lac in v drugi smeri Uvac, Kosovska Mitrovica. Gre v glavnem le še za to, da zvežemo Ogulin z Jajcem in Uvac s Kosovsko Mitrovico, pa dobimo zvezo Ja-dranskega morja s Črnim in z Egejskim morjem. Obenem bi ti dve progi vezali naj-bolje jugoslovanski narod. Sta tedaj, ako bi bili primerno izgrajeni, največjega narodne-ga, a tudi svetovnega pomena. Baza želez-niške politike mora tedaj v vsakem slučaju ležati v naši državi sami, ne pa izven dr-žavnih mej. Tudi je treba z železnicami, cestami, avtomobilskimi zvezami prikleniti h kulturnim krajem najbolj ravno one dele naše domovine, ki so bolj zaostali v kul-turi, — o tem namreč, da bi bili tudi v pri-litni izobrazbi zaostali, bomo po raz-nih pandurskih nazorih o ustavi začeli res-no dvomiti — ne pa s silo. S prometnimi zvezami odpremo tako nove vi-re gospodar-ske in narodne moči. — Iz navedenega pa sledi, da je za Slovence ravno zveza z Ogu-linom, železniška proga skozi središče sta-rega Hrvatske mimo Plitviških jezer v Bos-no največjega pomena.

2. V sedanjih razmerah, t. j. če ostane zasedeno ozemlje Italijanom, ne moremo iz-strategičnih razlogov misliti na žel-zvezo: Breg pri Borovnici — Prezid — Delnice. Kdo bo pa v slučaju sovražnosti med nami in Italijo vozil svoje blago po tej progi? Drastično bi rekli: v strategičnem (ali bolje v taktičnem) oziru bi imel nasip te proge kvečjemu pomen za razvoj: — »U-strelcel« — dokler bi naša vojska Italijanov ne prisilila na odstop dalje proti zapadu. Hindenburg bi si na našem mestu v teh krajih gotovo želel mazurskih jezer in ob-mejnih pustinj, ne pa glavne proge z boga-to založenimi skladišči ter s pustinja — v zaledju. Pri teh razmerah ne kaže niti v Bakru nagromaditi bogatih zalog. — Vsa-ka proga, ki bi šla italijanski meji bliže, kot dolenska, bi bila neugodna, zlasti če bi bila tako blizu, da bi odpovedala ob pr-vem strelu iz italijanskega topa. Pač pa bi bile važne vse proge, ki bi vodile pravo-kotno na mejo. — Iz strategičnih ozirov je razumljiva tudi zgornj navedena potreba proti središču gostejšega omrežja, ker je bolje, da se prodirajoči sovražnik vedno bolj zaplete v železniško omrežje.

3. Ne vidim zadostnih razlogov, da bi morali ravno mi čimprej poslužiti Avstrij-cem, a tudi Čehom, da gradimo železnice, ki bi imele zlasti za nje največ pomena in ki bi v prvi vrsti znižale njim transport-ne in s tem produkcijske stroške ter jim odpirale svetovni trg. Ali bodejo morda Av-strijci gradili tudi kakšno železniško pro-zo za Jugoslavijo s Črsko? — Dvomim res-no. Morda tudi bratom Čehom, ki jih sicer zelo spoštujemo in njihov kulturo obču-dujemo, ni ravno največ ali posebno na tem ležeče, da bi imeli, recimo od zveze morja z Bratislavo, ravno mi največje go-risti. V Trstu, kjer nam je dovoljeno gle-dati, kako streljajo Italijani na našega du-hovnika v cerkvi, so si Čehi znali dobiti svoje ugodnosti — tudi brez nas.

Kot kažejo razmere, postane glavna jugoslovanska luka — Spljet, kamor navajajo Srbi že danes svoj promet. Tem bolj želeli je, da se proga Črnomelj — Ogulin — Knin čim preje izvede, odnosno dodela in da se čimprej spljetska luka mo-derno izgradi. Če dobimo namreč tudi

Skader, nismo s tem pridobili sposobne lu-ke, ker je Bojana preplitva (slično tudi bar-ska luka), a o tem, da bi dobili Sv. Ivan Meduanski, ni čuti glasov; poleg tega leži tudi ta luka predalet na jugu. —č.

Nemško divjaštvu na Koroškem.

LDU Velikovec, 20. septembra. Vče-raj dne 19. t. m. je bil v Malem Št. Vidu za-boden Slovenec Jurij Turko, ki je oprav-ljal kot domačin varnostno službo. Med 20. in 21. uro je srečal na cesti iz Malega Št. Vida proti Rajnekarju tujca, ki se mu je zdel sumljiv. Vprašal ga je, kdo da je, nakar mu je neznanec v nemškem jeziku rekel, naj ga pusti v miru, on da je že ne-kega nadporočnika v Vovbrah ubil. Turko mu je nato dejal, naj gre z njim k orožni-kom, nakar ga je neznanec zabodel. Turko je v prvem trenutku mislil, da je bil to sa-mo udarec in je stekel za neznancom, ki je zbežal. Komaj pa je napravil nekaj korakov, je začutil, da mu lije kri iz rane pod srcem. Omahnil je na tla, nato pa sta prišli dve ženski iz Reske vasi, ki sta ga spravili v bližnjo hišo, odkoder so ga opolnoči pre-peljali z avtomobilom v Velikovec, kjer mu je dr. Slamnik nudil prvo zdravniško po-moč. Neznani zločinec je bil kakih 33 let star, precej velik in je imel male brke. Zdravniški izid o Turkovi poškodbi je na-stopen: Na levi strani med drugim in tret-jim rebrom, dva prsta od prsnične rana dva cm dolga in en cm široka. Iz odprtine gre žvižgaje zrak in prsna votlina je napolnje-na z zrakom. Bolnik je bruhal kri, kar je dokaz, da so pljuča načeta. Rana je po-vzročena z ostrim orožjem, in je smrtno nevarna.

Pogajanja v Rigi.

LDU Riga, 19. septembra. (Poljska brz-agentura) Včeraj sta imela predsednika obeh mirovni delegacij v Rigi svoje uvod-ne razgovore. Prva plenarna seja mirovne konference se sestane v četrtek.

Ultimat italijanskega delavstva.

LDU Berlin, 19. septembra. (DKU) »Lokalanzeiger« javlja iz Milana, da ima akcijski odbor milanske delavske delega-cije, ki se v tem trenutku pogaja v Rimu, nalog, staviti vladi in industrialcem ul-timat z zahtevo, da se dovoli strokovnim organizacijam prevzeti kontrolo. Če vla-da zahtevi ne ugodí, bodo zasedli delavci takoj vse tvornice po vsej Italiji. V se-natu je prošil Giolitti v soboto, naj se od-godi debata o vprašanju gibanja sociali-stov. Senat mu je ugodil.

LDU Rim, 19. septembra. (Stefani) Ministrski predsednik Giolitti je danes popoldne sprejel zastopnike industrijal-cev in delavcev.

Italija za Nemce.

Milan, 20. septembra. Listi potrjujejo, da je Italija predlagala oficijelno zvezi na-rodov, naj se določijo pogoji za vstop Nem-čije in Avstrije v zvezo narodov ter na-znanijo obema prizadetima državama.

Stoga v ententi.

LDU Pariz, 19. septembra. (DKU) Lloyd George je poslal Millerandu in Gio-littiju brzojavki, v kateri se jima zahva-ljuje za vesti iz Aix les Bains. Lloyd Ge-orge izjavlja v brzojavkah, da se popol-noma strinja s principiglede neobhodne potrebe najpristraneje zveze med Fran-cijo, Italijo in Anglijo v svrhu ureditve evropskih problemov in vzpostavitve mi-ru in normalnih odnošajev med narodi.

Protest Združenih držav.

LDU New York, 19. septembra. (Pres-biro Belgrad) Združene države so prote-stirale proti gotovim sklepom sestanka v Aix les Bainsu.

Mala ententa ni proti Italiji.

LDU London, 19. septembra. (Pres-biro Belgrad) »Morningpost« javlja iz Aix les Bains, da je izjavil Take Jonescu v razgovoru s časnikarjem, da Jugoslavija in Češkoslovaška na sestanku v Belgradu nista storili nobenih korakov proti Italiji. Rumunija ne bo intervenirala v italijansko-jugoslovanskem sporu, ker želi dobrih od-nošajev s sosedi. Rumunija računa pri tem tudi na Bolgarsko.

Predsedniško uprasa-nje na Francoskem.

LDU Pariz, 19. septembra. (DKU) Ako se bo Millerand odločil, da ustreže želji obeh zbornic in sprejme kandidaturu za predsedniško mesto, bo zelo verjetno, da bo sestava novega kabineta poverjena Bri-andu. »Echo de Paris« smatra za možno tudi ministrstvo Steega. Govori se tudi, da vstopi v novo ministrstvo Poincaré kot mi-nister za finance. Kot minister za zunanje posle se imenuje Viviani.

Pollaki prodirajo dalje.

LDU Varšava, 19. septembra. (Polj-ska brz. agent.) Generalštabno poročilo od 19. t. m.: Pri nadaljnjem zasledovanju sovražnika smo zasedli kraje ob dolenjem Zbruczu, nadalje Husjatyn, Trembowlo, Olejew, Tarnopol in Brody. Po hudem boju smo dosegli Dubno. V smeri proti Kownu smo zavrnilli boljševiske oddelke na Klewan. — Na drugi ostali fronti se vrše za nas ugodni boji, ki so krajevnega značaja. Sovražnik je koncentriral svoje moči ob Niemeni in Szozari. Davi so lit-vanske čete obstreljevale naše oddelke pri Karolinu ob Belem morju.

100 mornarjev postre-ljenih.

LDU Kodanj, 19. septembra. (DKU) Listu »National Tidende« se brzojavlja iz Helsingfors: Načelnik ruske mornarice v Vzhodnem morju, general Razkolnikov, je pred kratkim odredil mobilizacijo sto mornarjev. Mornari povelja niso ubogali in so začeli proti Razkolnikovu agitirati, češ da je rabelj. Razkolnikov je dal mornarje ustreliti. Popotniki, ki prihajajo zadnje dni iz Petrograda, pripovedujejo, da je tam vse mirno.

Politične novice.

+ Avtonomija, kakor jo razumejo de-mokraci. Slovenska demokratska stranka, oziroma gospod dr. Gregor Žerjav, je skli-cala včeraj konferenco, na kateri se je raz-pravljalo o bodoči ustavi jugoslovanske dr-žave. Da se tik pred volitvami v ustavodaj-no skupščino ne da več vzdrževati centra-lizem, je tudi liberalna stranka že uvidela, zdaj je samo še treba najti tako obliko na-še bodoče ustave po predstavah demokra-tov, da bo volk sit in koza cela. Je res skrajno težko na eni strani ugoditi splošni zahtevi našega ljudstva, da se slovenskim in hrvatskim deželam da kar najširša av-tonomija, na drugi pa zastopati centralizem, ki je edina opora naših »demokratov« v boju za njihov politični obstanek. Mislili smo, da njihova včerajšnja konferenca pri-nese kaj luči v ta zamotani problem, ven-dar se zdi — soditi po »Narodu« — da si go-spodje konferenjskeji tudi še sedaj niso na jasnem, kako si imajo misliti avtonomijo, ne da bi se pri tem količkaj oslabil centra-lizem. Samo g. okrajni glavar dr. Steska ima bolj določen načrt in sicer: Pokrajinska samouprava s pokrajinsko skupščino in pokrajinskim namestnikom, ta samo-uprava pa bi imela štiri funkcije 1. finan-čne, 2. del notranje uprave (del), potem 3. ustanavljanje gotovih javnih podjetij (elek-trarne) in 4. administrativni nadzor nad nižjimi organi! — Presneto malo, gospod Steska, posebno če se pomisli, da se je udeležnikom včerajšnje »demokratske« konference, tako dr. Žerjavu, kakor dr. Kramerju, dr. Novaku, dr. Oražmu, dr. Vošnjaku, dr. Babniku, dr. Pirkmajeru in seveda tudi gospodu L. Jelencu, še to zde-lo veliko preveliko! Tako samoupravo mi-slijo menda Lahi dati Slovincem v Pri-morju! Eh, gospod dr. Steska, ali ste ta na-črt morebiti posneli po vzorcu avtonomije, ki jo imajo francoske selske občine v Pie-montu? In ta naj bo avtonomija za sloven-ski narod, ki se po pravici smatra za tako kulturni in napredni! Sicer pa je gospod dr. Steska obljubil, da izdela podrobni na-črt te svoje pokrajinske samouprave, na katerega je z nami vred gotovo ravedna vsa naša javnost. Pa kaj ves načrt, ko je vse le pesek za oči!

+ Koroški plebiscit. Včeraj je ple-biscitna komisija sprejela nastopne važ-nejše sklepe: 1. V občinah, ki štejejo več-je število glasovalcev, bo več glasovalnih prostorov, in sicer približno za vsakih 600 glasovalcev po en glasovalni prostor. Ta sklep se je sprejel z ozirom na že-ljo, da ne bi trajalo glasovanje dva ali celo več dni. 2. Člani občinskih odsekov in orožniki bodo glasovali v oni občini, kjer bodo na dan glasovanja vršili svojo službo. 3. Vsak glasovalec dobi pred vstopom v glasovalni prostor kuverto, v ka-teri bosta ena bela in ena zelena glasov-nica. V posebni celici raztrže glasovalec glasovnico za ono državo, za katero noče glasovati ter vtakne obe glasovnici (celo in raztrgano) v kuverto, ki jo nato odda. — Poveljnikom orožniških čet v Veli-kovcu, Borovljah in Celovcu bodo pride-ljeni za kontrolo ententni častniki.

+ Končno veljavno število poslancev. Na seji državnega odbora so končno o-čitali število poslanskih mandatov za ustavotvorno skupščino. V 55 volilnih okrožjih ter v mestih Belgradu (6 man-datov, Zagrebu (5) in Ljubljani (4) bodo volili vsega skupaj 419 poslancev. Vlada bo uredila vprašanje, ali se bo volilo tudi v spornih slovenskih krajih. Državni od-bor je dal v »Službenih novinah« natis-niti svoje poročilo o določenem številu poslancev za konstituanto. Po tem konč-noveljavnem določilu dobi Srbija 158 po-slancev, Hrvatska in Slavonija 93 poslan-cev, Crna gora 10, Dalmacija 11, Slovenija 40 oziroma 38, Bosna in Hercegovina 63 in Vojvodina 44.

+ Železničarji. »Prometna zveza«, organizacija krščansko-socialnih železni-čarjev, je sklenila podvzeti korake, da se oni uslužbenci, ki so bili vsled zadnjega štrajka odpušteni iz službe, zopet sprej-mejo nazaj. Med njimi je večina takih, ki so bili od komunističnih demagogov in te-roristov zapeljani. »Prometna zveza« bo tozadevno posredovala pri železničnem ministrstvu in upati je, da državna upra-va vzame to v obzir. Resničnih krivcev seveda ni mogoče prijeti, trpijo pa reveži, kateri so verjeli obljubam Leninovih apo-stolov.

+ Diplomatski zbor pri Trumbiću. Zu-nanji minister dr. Trumbić je v soboto sprejel prvokrat člane diplomatskega zbo-ra, v nedeljo pa je sprejel vse uradnike zu-nanjega ministrstva, ki so se mu prišli pred-stavit.

+ Komunisti proti uradnikom. Bel-grajske »Radničke Novine« od 16. t. m. pišejo: Vsi vladni odloki dokazujejo, da smo imeli popolnoma prav, ko smo rekli, da hoče vlada pri volitvah v konstituanto in pred uveljavljenjem režima diktature nad delavskim razredom s privilegiji in povečanimi porcijami stvoriti še večji jez med uradniki in ljudskimi masami. Vlada se hoče potruditi, da bo naša finančna sredstva za to, četudi bi še bolj poslab-šala razvrzane državne finance, samo da bi v dobi socialnih sporov, ki bodo izzva-ni z absolutistično vladavino, imela za se-boj site in zadovoljne uradnike, katere bo tedaj lažje držala na fronti kontrarevolu-cionarne lastninske diktature. — Za ko-munistične namene bi bili seveda lačni in nezadovoljni uradniki sposobnejši.

Dnevne novice.

— Pastoralna konferenca za radovlj-jško dekanijo bo 22. sept. ob 11. uri v Ra-tečah; izstopi se na postaji Planica.

— Kamna gorica. Delavsko bralno društvo v Kamni gorici vpripori v nede-ljo, dne 26. septembra t. l. ob 3. uri popol-dne v zadržnem skladišču s sodelovanjem domačih visokošolcev zaloigro v petih de-janjih in petih izpremehbah: »Mlinar in njegova hči«. K obilni udeležbi vladno va-bi — odbor.

— Novi bankovci. »Pravda« doznava, da imajo novi dinarski bankovci, ki so do-speli iz Pariza, tiskano relacijo napram kronam v zeleni barvi mesto v rdači. »Pravda« veli, da bi bilo dobro opozoriti prebivalstvo na to, da ne bi nastale težko-če, ko bodo novi bankovci izšli.

— Razpis službe. Katoliško Tiskovno Društvo v Ljubljani razpisuje službo knji-ževnega tajnika. Rok za vlaganje vlog do 1. novembra t. l. Delokrog in plača se do-ločita po osebnem dogovoru. Vloge naj se pošljejo na predsedstvo K. T. D. v Ljub-ljani. — Odbor K. T. D.

— Avtomobilska nesreča v Kranju. Dne 16. t. m. ponoči se je peljal 18 letni sin trgovca g. Stanko Likozar z motoci-klom brez luči po cesti. Nasproti se mu je pripeljal Majdičev avtomobil, kateri je bil tudi brez luči. Nastal je karambol. Težko poškodovan na nogah in na glavi je bil g. Likozar, katerega so prepeljali v bolnico.

— Velikanski škandal. Kje? Kdaj? Kako? — Kaj bi odgovarjali! Najzanes-ljiveje vas o tem pouči knjižica, ki jo je izdala »Katoliška Liga« z naslovom »Zlo-čin nad domovino«. Cena izvodu 4 K; več izvodov po 3 K 50 vin.

— Nove železnice. Iz Belgrada poro-čajo: Delo za vzpostavitev novih želez-niških prog je zelo intenzivno. Država je odobrila v to svrhu kredit 40 milijonov dinarjev. V Srbiji se bodo nadaljevala de-la na progi Belgrad-Smederevo-Mala Kr-snja-Požarevac in na progi Knjaševac-Niš-Vardište. V Makedoniji se zgradi pro-ga, da se spoji Kičevo z Ohridom in Ohrida z Bitoljem. Proga Gradsko-Prilep-Bit'olj je pričela delovati. Tudi se bo trasirala proga, ki bo zvezala Belgrad z morjem. Zgradili bodo tudi železnico iz Belgrada vzdolž Save v Šabac ter vzdolž Drine skozi dolino Pivo in skozi Crno goro v Boko Kotsko.

— Plače naših poslanikov. Ministr-ski svet je sklenil, da se zvišajo plače na-šim poslanikom v Londonu, Parizu in Wa-shingtonu na 5000 frankov mesečno. Po-slaniki v drugih krajih imajo mesečno sa-mo 4000 frankov.

— S pošte. Ministrstvo za pošto in brzojav je razpisalo naslednji natečaj: Mi-nistrstvo za pošto in brzojav potrebuje mlajših strojnih in elektrotehniških inžen-jerjev za tehniška opravila pri ministrstvu samem ter pri poštinih in brzojavnih ravnateljstvih v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Cetinju, Nišu, Sarajevu, Skoplju, S-titu in Velikem Bečkereku. — Pogoji za prosil-ce so: 1. da so dokončali tehniške nauke doma ali pa drugje, 2. da so državljani kra-ljevine SHS, 3. da so doslužili vojaško. Prednost gre onim, ki so že bili v državni službi. Začetne plače bodo imele 3000 di-narjev na leto, starejšim pa se bo dolo-čila plača po službenih letih ali pa po le-tih prakse. Poleg plače jim gre doklada, ki jo imajo vsi državni uradniki in njih družine. Plača se bo pozneje uredila z no-vo naredbo, ki bo veljala za vse uradnike.

Sprejeti inženirji se bodo poslali čez nekaj časa v tujino, da se izpopolnijo v svoji stroki. Prošnje po predpisu kolkovane in opremljene z vsemi listinami naj se pošljejo ministrstvu za pošto in brzojav v Belgrad.

— Umrli je v Rožni dolini g. Alojzij Lojk, oficijal kr. čekovnega urada. Pogreb bo v torek, 21. t. m., ob pol 6. uri popoldne.

— Našim društvom in organizacijam. Zadnje tedne se je obrnilo mnogo društev in organizacij na finančno ministrstvo za oprostitve od veseličnega davka. Ob ogromni množini prošelj je komitè v finančnem ministrstvu odločil, da se sploh nobeni prošnji več ne ugodí. Ko je v finančnem odboru naš zastopnik J. Vesenjak v imenu Jugoslovanskega kluba predlagal in obširno utemeljeval predlog, da se naj ta davek ne naloži izobraževalnim in telovadnim društvom, ga je podpisal samo dr. Brezigar. Tako je predlog propadel z vsemi proti dvema glasovoma. To v vednost vsem našim društvom in organizacijam, da si ne bodo delala praznih upov in dolžila zanemarjanja dolžnosti naše poslanice.

— Obiljubljena dežela. Mnogi izmed nas željno pričakujejo onega časa, ko se bosta podelila med in mleko po zemlji. Ta čas se približuje. In dežela, ki jo bo doletela ta velika sreča, se imenuje »Obiljubljena dežela Socialija«. Za zdaj pa se imenuje tako samo drobna knjižica, ki jo je izdala in založila »Katoliška Liga« in, ki v živih barvah naslika ono državo, v kateri se je uresničil socialističen program. Sežite po njej, ne bo vam žal! Cena 2 K; v večjih množinah 1 K 50 vip. Naroča se pri »Katoliški Ligi« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10 (pisarna »Dobrodelnosti«).

— Opozorjamo na današnji oglas tovarne Peter Kozina & Co. v Trzinu in pozdravljamo, da se je tvrdka iz lastnega nagiba odločila cene izdatno znižati.

Koroške novice.

k Nemški teror v coni B. Našega zastopnika v obč. glasovalnem odseku v Borovljah, gosp. Janka Lečnika, so 14. t. m. napravili celovski folkssverovci, preoblečeni v civilno obleko, in ga na Dunajski ulici v Celovcu nabili, kakor zahteva kultura. Množica, ki se je nabrala okoli tega kulturnega početja, je pomagala. »Freie Stimmen« pravijo seveda, ker ne najdejo druge olepšave, da je bil Lečnik jugoslovanski špijon. Le tako dalje, lačna prügelgarda! — Slovenskim posestnikom in trgovcem v Celovcu so v noči od 12. na 13. t. m. nalepili Heimatdienstovi priganjaci na vrata: Schluß mit den Gewaltakten in der Zone A! Hinaus mit den Krainern! Lansko leto so zavednim slovenskim Korošcem pošiljali anonimne črne obrobne listke z mrtvaško glavo, presekano z rdečo puščico. Morda v zadnji sapi vpleljejo tudi »črno roko«. Bravo Heimatdienst, le tako agitiraj, boš pridobil mnogo glasovalcev!

k Nemška zavijanja. »Freie Stimmen« z dne 15. septembra prinašajo pod naslovom »Die Siegeszuversicht der slavischen Presse« neke vrste močnik v obliki dvogovora, ki da ga je imel g. vladni svetnik dr. Skaberne z dvema jugoslovanskima sopotnikoma na parniku, ki vozi od nedeljah in praznikov iz Vojaške plavalne šole v Vrbo. Res je sicer, da je g. Skaberne na kratko odgovarjal na vprašanja o etnografskih in gospodarskih razmerah na Koroškem, ker ni hotel biti reuljuden. Vse drugo pa je zlobno zavito in prosto izmišljeno. Zdi se, da je g. Skaberne nekaterim ljudem — to že vemo, katerim! — v Celovcu na poti in bi se ga radi znebili. Pa ne bo nič!

k Sadije in krompir na Koroškem. Od nekdanj je nudila Koroška za Tirolsko kvalitativno najboljšje sadije. Letošnje leto je v Rožu in Podjuni sadije izvanredno dobro uspelo. V Rožu imajo posamezni kmetje izbornega zimskega sadija cele vagone na razpelo. Krompirja ima Koroška letos več sto vagonov za izvoz. Trgovci pozor! Pojasnila dajejo občinski uradi in krajevni občinski odbori narodnega sveta.

Ljublianske novice.

lj Sestanek slov. kat. akad. starejšinstva v četrtek 23. t. m. točno ob 8. uri zvečer v Unionovi dvorani. Zelo važna zadeva. Prosim obilne udeležbe. Podpredsednik dr. I. S.

lj Ponesrečil je od sobote na nedeljo upokojeni gospod davčni nadupravitelj 71 letni Anton Kožar. Okoli polnoči se je vračal gospod Kožar iz šiške v večji družbi po Gosposvetski cesti v Ljubljano. Pred prelazom južne železnice je pa gospod Kožar padel v jarek in se smrtno ranil na glavi. Gospodje niso mislili, da se je prijatelj tako hudo poškodoval, vzdignili so ga in peljali po cesti, gospod J. je pa telefoniral po rešilni voz, ki se je precej prijel na lice mesta in odpeljal gospoda Kožarja v bolnišnico, kjer je kljub takojšnji zdravniški pomoči ponoči umrl. Nepričakovana smrt priljubljenega gospoda Ko-

žarja je povzročila v Ljubljani precejšnje razburjenje, in se je celo govorilo, da je bil gospod Kožar žrtev napada, kar je popolnoma neutemeljeno, toda resnica je, da je povzročila tragično smrt g. Kožarja okolnost, ker ni zelo prometna Gosposvetska cesta tako razsvetljena, kakor bi morala biti.

lj Sestanek za sprejem koroških otrok bo v sredo, 22. t. m. ob 6. uri zvečer v mestni posvetovalnici. Vsa društva ne glede na strankino pripadnost, visokošolstvo in vse organizacije vabimo, da odpošlejo zastopstva na sestanek. Delajmo, dokler je še čas. — Pripravljali odbor.

lj Pozor kolesarji in motociklisti. Vsi kolesarji in motociklisti, ne glede na to, so li člani katerega kluba, se skupujejo na važen sestanek v sredo ob 8. uri zvečer radi plebiscita na Koroškem v Prešernovo sobo pri Novem svetu. Radi nujnosti in važnosti je potrebna največja udeležba. — Športna zveza, kolesarski odsek. (k)

lj Socialen škandal! Stanovanjski urad in z njim poverjeništvu za socialno skrb sta odredila, da mora udova G. na Karlovski c. 4 v treh dneh izprazniti stanovanje 1 kuhinje in 2 sob, v katerih živi s svojim sinom-osmošolcem in ima še drugega dijaka na stanovanju. Izpraznila naj bi stanovanje v korist svojemu hišnemu gospodarju B., ki že ima v isti hiši stanovanje, obstoječe iz kuhinje in 3 sob ter zaprte verande. Uboga vdova, ki se živi od podpor svojih sinov ter oddaje stanovanja dijakom, naj se s svojim sinom-dijakom, kateremu se na ta način onemogoči študij, vrže na cesto, samo da se ugodí kapitalističnemu gospodarju. Kam naj gresta uboga človeka, kdo jima bi plačal ogromne selitvene stroške — vse to slavna gospoda ne pomisli, ona samo pokaže v svojem visokom razvitem socialnem čutu: ven — za vse drugo se ne zmeni. Slučaj se je zgodil pod vodjo poverjeništvu dr. Goršičem.

lj Dva dijaka iščeta meblorano mesečno sobo z električno razsvetljavo. Plačata dobro. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »W. E.«

lj G. rez. poročnik Pavel Pavlovič-Sura naj se javi v našem uredništvu po 6. uri.

lj Ukraden je bilo ženi sprevodnika Franji Erženovi v Spodnji Šiški štev 111 160 K denarja v bankovcih po 80 kron.

lj Tatvina v bolnici. V bolnici je neka M. W. pokradla nekaj mokrega perila. Strežniško osebje je hitro zapazilo tatvino in šlo k M. W., ki je priznala, da je ukradla perilo in ga je prodala naprej. Perilo se je že dobilo in bolnica ni oškodovana.

lj Ukraden zavoj. Mariji Filipič, natakarici pri Katarini Volkar na Poljanski cesti je bil ukraden ovoj, v katerem so bile štiri platnene rjuhe in prevleček za podglavnik, katerega ji je dal shraniti g. Leopold Vizjan.

lj Ukraden dirkalno kolo. Inženirju Vladimiru Remcu je bilo ukradeno Rambler dirkalno kolo vredno nad 2000 kron.

Nevaren tat prijet. Ljubljanska policija je aretirala sedlarskega pomočnika Viktorja S., ki je osumljen, da je pokradel Ivani Brlečevi v Lokah (Trbovlje) razne obleke v skupni vrednosti 5500 kron.

Narodno gledališče.

Drama:

Torek, 21. sept.: Zaprto.

Sreda, 22. sept.: »Anfisa«. D.

Četrtek, 23. sept.: »Za narodov blagor«. E.

Petek, 24. sept.: »Hasanaginica«. A.

Sobota, 25. sept.: »Pygmalion«. Izv.

Nedelja, 26. sept.: »Hasanaginica«. Izven.

Ponedeljek, 27. sept.: »Anfisa«. B.

Opera:

Torek, 21. sept.: »Lepa Vida«. A.

Sreda, 22. sept.: »Trubadur«. B.

Četrtek, 23. sept.: »Glumači«. »Gozdne vile«. C.

Petek, 24. sept.: »Faust«. D.

Sobota, 25. sept.: »Trubadur«. E.

Nedelja, 26. sept.: »Lepa Vida«. Izv.

Ponedeljek, 27. sept.: Zaprto.

Najnovejša poročila.

DIREKTA POGAJANJA Z ITALIJO.

Belgrad, 20. septembra. V političnih krogih sodijo, da bo naša vlada do konca tedna dobila poziv za direktna pogajanja z Italijo. Ne ve se pa še, kje se bodo ta pogajanja vršila. Večina italijanskega tiska ne veruje, da pride do sporazuma.

KAZNOVANI POSLANCI.

Belgrad, 20. septembra. Predsednik narodnega predstavništva je odredil, da se 122 poslancem, ki niso bili 17. t. m. pri seji narodnega predstavništva, odtegne 11 dnevníc do prihodnjega 28. septembra. Na ta način bo prihranila država 107.260 dinarjev.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

LDU Belgrad, 20. septembra. Včeraj je bil sestanek finančnega ministra in ministra za konstitucijo, na katerem so se formulirali predlogi za ministriško sejo, ki bo najbrže v četrtek, in sicer v svrhu definitivne ureditve uradniškega vprašanja.

ITALIJANI UKRADLI VAGON NAŠIH DIPLOMATSKIH SPISOV.

LDU Zagreb, 20. septembra. Današnji »Obzor« javlja po zanesljivih informacijah, da sta meseca julija odšla iz Pariza dva vagona z diplomatskimi spisi naše mirovne delegacije. Ta dva vagona sta dospela v Trst, kjer so ju italijanske oblasti zadržale. Spremljevalca tega transporta so Italijani enostavno vrgli v temnico in ga šele po intervenciji naše diplomatske agencije izpustili na svobodo. V času, ko je bil spremljevalec še v zaporu, je izginil en vagon, dočim drugi še vedno ni prišel na svoje mesto.

PORAŽENI ALBANCI.

Belgrad, 20. septembra. Albanci so ponovno poskušali izzvati spopade z našimi predstražami. Albanski napadi so bili popolnoma odbiti. Medtem so bile popolnoma poražene tolpe Avera Jušupa. Njegove tolpe so bile pri Selicah, ko so se pomikale skozi miridiško ozemlje v smeri proti Kroji in s plenom od Debre, popolnoma razpršene in uničene. Naša vojska jim je zaplenila 12.000 ovac, 1900 govedi in 800 otovorjenih konj.

Cerkveni vestnik.

c Marijina kongregacija za gospode pri oo. jezuitih ima svoj prvi sestanek v sredo 22. septembra ob pol 8. uri zvečer. Polnoštevilo!

Oriovski vestnik.

Seja predsedstva in vadičelškega zbora Oriške zveze se vrši v sredo 22. septembra točno ob 5. uri popoldne, Jugoslovanska tiskarna I. nadstropje. (k)

Vrhnik. V nedeljo je imel tukejšnji Orel na čast bratom zmagovalcem pri tekmi v Mariboru komerz. Predsedoval mu je g. dekan Kete. Slavnostni govor je imel kaplan br. Torkar. Trinajst Orlov je stalo v polukrogu, bili so slavlenci tega večera, katerim so veljale krasne in jedrnat besede govornika. Načelnica Orič sestra Jelica Marolt je po govoru pripela vsem odlikovancem krasne šopke kot dar in priznanje Orič. Orlje je pozdravil v imenu delavstva zastopnik J. S. Z., v imenu kmetov Tomšič iz Verda, v imenu obrtnikov član Rokodelskega pomočniškega društva na Vrhniku. Deklamacija, petje in dve šaloigri so večer še bolj še bolj poživile. Po oficelnem delu se je razvila živahna zabava. Ves večer pa je bil le znak, da je Orel med Vrhničani kakor tudi Verđčani ukoreninjen in zelo priljubljen.

Dijaški vestnik.

d Odborova seja osrednjega odbora SDZ se vrši danes ob 15. uri v zveznem lokal. Vsi odborniki! Na sporedu predvsem srednješolsko vprašanje in poročilo o zadnji enketi. — Predsednik.

d Blejska podružnica SDZ. Na ustanovnem občnem zboru blejske podružnice, ki se je vršil dne 12. septembra t. l. na Bledu, je izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Vrevc Fr., tehn.; podpredsednik: Markež Fr., theol.; tajnik: Zalokar Josip, theol.; knjižničar: Vovk Anton, theol.; blaginik: Jekler Fr., jur. — Osrednji odbor SDZ.

Borza.

LDU Zagreb, 20. septembra. (Borza.) Devize: Berlin plačilo v čeku 180—184, Berlin 184—190, Italija 515—520, London 0—420, New York 118—120, Pariz 770 do 800, Praga 155—160, Švica 1700—0, Dunaj 40.50—40.70. Valute: ameriški dolarji 116 do 116.50, avstrijske krone 40.50—41, carski rublji 125—128, češkoslovaške krone 168—0, francoski franki 750—790, napoleonori 416—425, nemške marke 188 do 194, rumunski lei 226—232, italijanske lire 500—504, turške lire v zlatu 0—480.

Gospodarstvo.

g Pravilnik o trošarinah. Kakor nam javlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani, je objavil Uradni list deželne vlade za Slovenijo z dne 17. septembra 1920, štev. 107 tri pravilnike, in sicer pod številko 338 pravilnik za izvršitev določil o trošarinah na vino, mošt in sadno vino za vse ozemlje Slovenije razen Prekmurja in mesta Ljubljane, pod številko 339 pravilnik za izvršitev določil o trošarinah na meso za isto ozemlje in pod številko 340 pravilnik za izvršitev odredbe o linijski trošarini za zaprto mesto Ljubljano. Vsi trije pravilniki so predpisani na podstavi finančnega zakona za leto 1920/21 in stopijo njih določila v moč dne 20. septembra 1920.

1. Določila pravilnika o trošarini (užitnini) na vino in mošt pomenjajo napram dosedanjim predpisom popolno reformo sistema. Opozorja se pred vsem, da je odslej zavezano trošarini (užitnini) vino, vinski mošt, vinska brozga, sadni mošt, sadno vino, vino iz jagod, sladno vino in medica, torej več vrst pijač kakor doslej. Trošarina (užitnina) znaša 32 K na hektoliter vina, vinskega mošta, vinske brozge, vina iz jagod, vina iz slada in medice, 8 K na hektoliter sadnega vina, sadnega mošta, 60 vin. pa na steklenice vina do ¾ litra. Za fina vina (šampanjec, malaga, kiper itd. solob vina, ki imajo preko

16 stopinj alkohola) veljajo druge določbe (300 din. v zlatu od 1 hl). Slednja trošarina se pobira po trošarinskih predpisih, ki se bodo te dni razglasili v Uradnem listu. Najvažnejše pr-membo napram dosedanjim predpisom o trošarini na vino vsebuje čl. 4 pravilnika. Odslej je zavezan plačevati trošarino vsakdo, ki prejme vino v katerikoli množini, bodisi iz lastnih ali pa iz tujih zalog, za neposredni konzum ali pa za prodajo na drobno. Torej so zavezani trošarini tudi privatniki, ki si nabavijo vina v katerikoli množini za svoj konzum.

Dosledno temu določa pravilnik potrebno kontrolo za proizvajalce, prodajalce na debelo, prodajalce na drobno in konsumente, in posebej še transportno kontrolo.

Producenti ter prodajalci na debelo in na drobno se opozarjajo posebno tudi na to, da so zavezani v treh dneh potem, ko stopijo določila v moč, torej do dne 23. septembra t. l., podati pristojnemu užitninskemu uradu prijavo prostorov, namenjenih za zaloge vina, in prostorov, namenjenih za hranitev obdačljivega vina. V isti dobi je pa zavezan prijaviti vsakdo vino, vinski mošt itd., ki ga ima na ozemlju, za katero velja pravilnik, kontrolnim organom po stanju izza dne 20. septembra t. l., in plačati, v kolikor zapade trošarina (užitnino) po novi tarifi. Izvzeta so samo privatna gospodarstva, če njih zaloge, posamezne vrste skupaj računeno, ne presegajo 25 litrov. Prijaviti je treba ime in bivališče prejemnikovo, natančno vrsto predmetov, množino v hektolitrih in litrih, kraj, kjer so predmeti shranjeni in če se zahteva vračunitev eventualno že plačanih davščin, ta znesek.

Za kršitev teh predpisov so določene stroge kazni.

II. Pravilnik za izvršitev določil o trošarini na meso izpreminja samo tarifo, sicer pa ostanejo v veljavi vsi dosedanja predpisi o užitnini na meso. Deželne doklade, ki so bile v različnih delih Slovenije različne, odpadejo pri užitnini od mesa prav tako kakor pri užitnini od vina.

Zaloge mesa, zavezane trošarini, treba do 23. septembra t. l. prijaviti užitninskemu uradu ter plačati naknadno trošarino v izmeri razlike med že plačano trošarino in deželno doklado ter državno trošarino po novi tarifi, ako znaša plačana trošarina s pristeto deželno doklado manj, nego nova državna trošarina. Če temu ni tako, se ne plača naknadni davek, a se tudi višji plačani znesek ne povrne. N. pr.: Od 100 kg suhega mesa je bilo plačanih na Štajerskem 1 K 88 vin. užitnine in 10% deželne doklade skupaj 2 K 7 vin. Daplačati je treba, ako je to meso 20. septembra 1920 še ne porabljeno, po novi tarifi v III. razredu 4 K manj plačanih 2 K 7 vin., torej 1 K 93 vin. Na Kranjskem je bilo za enako množino mesa plačanih 1 K 88 vin. užitnine in 145% deželne doklade, skupaj 4 K 51 vin. Ta znesek presega trošarino po novi tarifi. Ni torej doplačati nič, a preplačana diferenca se ne povrne.

III. Za Prekmurje se uvede za meso ista tarifa, kakor za druge dele Slovenije, veljajo pa v ostalem oni zakoniti predpisi, ki so veljali doslej.

Pri vinu se poviša trošarina od pitja vina (trošarina na pice) za 14 K pri hektolitru. Proizvodni davki od vina so odpravljeni.

IV. Pravilnik za izvršitev odredbe o linijski trošarini za zaprto mesto Ljubljano izpreminja na eni strani obseg trošarinskega ozemlja, na drugi strani pa tarifo. Zaprto ozemlje je po tem pravilniku raztegneno na vso politično občino Ljubljansko, t. j. trošarinskemu ozemlju Ljubljane sta pritegnjena tudi utelovljena dela Stari Vodmat in Spodnja Šiška s Podturnsko graščino. Tarifa je znatno skrčena in šteje mesto dosedanjih 50 samo 28 postavk; postavke same kažejo precejšnje razlike od dosedanjih.

Opozorja se posebno prebivalstvo onih delov razširjenega trošarinskega ozemlja, ki doslej ni spadalo k zaprtemu ozemlju, na določila člena 3 pravilnika štev. 340, ki velevala, da so vsi v trošarinski ta ifi navedeni predmeti zavezani obdačitvi od tistega dne, ko stopi pravilnik v moč, t. j. od 20. septembra t. l., in da morajo osebe, ki imajo take predmete v opredeljeni količini v posesti, ali jih hranijo za druge, prvi dan, ko stopi pravilnik v moč, pisмено naznaniti prejemnemu uradu, in sicer vrsto, množino in lokal, kjer so predmeti shranjeni, ter plačati trošarino. Zlasti zaloge trošarini zavezane blaga naj se požurijo za naznanilom, da se izognejo neprilikam.

Občinstvo naj se v lastnem interesu nemudoma pouči o natančnejših določbah pravilnika, ker so prestopki odredb postavljeni pod občutne kazni.

Delegacija ministrstva financ namerava sočasno z zakonom o drugih novov uvedenih trošarinah in pravilnikom k temu zakonu izdati v posebni brošuri tudi pravilnik o linijski trošarini za zaprto mesto Ljubljano, ter opozorjati interese na to izdajo z vabilom, da naroča eventualne zaželenje iztise pri tej delegaciji. Cena danes še ni določena.

